

Kẻ Lai Vãng Cửa Chùa

Phạm Nga

... Từ dạo ấy, hễ vợ tôi đi chùa là tôi chờ bằng honda – có nghĩa cái gã, do chán cảnh đời tối tăm vì đủ loại khó khăn thiếu thốn sau ngày 30 tháng 4, từ rất lâu đã không lai vãng cửa chùa nào, nay đã đi chùa trở lại.

1.

Sau biến cố 30-4, cuộc sống ăn-độn đầy dẫy khó khăn, thiếu thốn. Với nhiều người dân miền Nam, một khi những lo nghĩ về cơm-áo-gạo-tiền quá đè nặng tâm trí thì khó tránh chuyện đức tin tôn giáo lung lay. Ai vốn xem giá trị tinh thần, tâm linh cao quý hơn của cải vật chất cứ như bị thời thế cái tạo, dần hồi chuyển qua những cách nghĩ thực dụng như “*Có thực mới vực được đạo*”, “*Lương tâm không bằng lương... thực!*”!

Cái ‘ăn’ lúc này còn đè bẹp cả cái ‘chữ’, cái ‘đẹp’ ở đời. Như em gái út của tôi, học giỏi và hát hay, tốt nghiệp cấp 3 xong trong nhà làm gì có tiền nuôi cho học đại học, em xin vô làm công nhân một xí may ở Nhà Bè. Ít lâu sau, đi làm về em nói mấy đứa ở trồng hát bản “*Rước tình về quê hương*” thật thơ mộng, lãng mạn một thời của nhạc sĩ Hoàng Thi Thơ thành đầy mùi ăn uống:

“Anh đưa em vô chùa/ Chùa hôm nay có chuối/ Anh đưa em vô chùa/ Chùa hôm nay có chè/ Thầy chùa nhắm mắt tụng kinh/ Chúng ta bay vô giọt chuối/ Thầy chùa nhắm mắt tụng kinh/ Chúng ta bay vô giọt chè!”.

Em tôi “thuyết minh” thêm rằng phải ‘giọt’ mới có ăn, vì giải phóng rồi, muốn sống thì ngay cả người tu hành, tức các thầy trong chùa cũng phải ăn theo “ché độ”, tức theo bảng tiêu chuẩn nghiêm túc về lương thực (gạo, bắp, bo bo...) hằng tháng cho mỗi loại/hạng nhân dân, như về gạo thì **công nhân 18kg/tháng, thầy giáo 15kg, học sinh 12-15kg**; người nội trợ, người già và người đi tu thì ‘đồng hạng’ 12kg mỗi tháng v...v... Đầu còn như hồi trước, người ta hay nói ‘cơm chùa’, tức cơm miễn phí muốn-ăn-bao-nhiều-ăn do các chùa hay có cơm chay bố thí, ai nghèo mặt không kiếm nổi bữa ăn thì đến giờ cơm cứ thông thả tìm đến cửa Phật...

Không ai bảo ai, người ta lặng lẽ tạm làm lơ nhu cầu phía đời sống tín ngưỡng, sinh hoạt thờ phượng. Một Phật tử sùng đạo như mẹ tôi cũng dần hồi thưa thớt, rồi bỏ hẳn việc đi chùa ngày rằm, mừng một, để còn lo xếp hàng mua nhu yếu phẩm hay may hàng gia công kiếm thêm tiền chợ, phụ vào đồng lương chết đói của mấy đứa con công nhân viên...

Thời ăn-độn hay gặp người khùng hoặc nửa tỉnh nửa mê ngoài đường phố. Tôi nhớ một lần có việc ra bến xe Văn Thánh, tôi lên một **chiếc xe than**, ngồi chờ xe chạy. Chợt có một người đàn ông ốm yếu, mặc bộ nâu sòng rách nát, cầm một cây phướn, bước lên xe thể thao kêu gọi hành khách:

- Bá gia ơi, lo tu đi, không thì chết đó nghen! Hội Long Hoa tới rồi! Ráng tu liền đi bá gia!

Tôi chạnh nghĩ: “*Một quá, đang thiếu đói tùm lum đây, lo chạy cơm từng bữa cho con người chưa xong, sức đâu lo chuyện tu hành cho vui lòng thần Phật nào đó?*”. Đang lúc chán nản, lo nghĩ chuyện cơm áo như thế, tôi chán luôn nhà tiên tri thảm hại đang lải nhải rao giảng kia. Đúng lúc

xe nổ máy, tôi buột miệng nói nhảm, mĩa mai ông ta:

- Thôi xuống xe dùm cái bá gia! Không chịu xuống thì lơ nó lấy tiền xe, bá gia có tiền trả hôn?

Đến khi tôi lập gia đình, rất chật vật với cảnh chồng công nhân viên/vợ bán buôn lật vặt, thu nhập không đủ sống, vợ tôi lại sinh con đầu lòng. Tôi quyết định nghỉ việc để dốc hết sức lực phụ bà xã chuyển hẳn qua nghề buôn chuyển hàng tạp hóa.

Tất nhiên, vào cái thời thiếu thốn đủ điều ấy, vợ tôi – đã quy y cửa Phật từ thời con gái – cũng đành bỏ lệ đi chùa ngày rằm, mừng một. Tôi nhớ chỉ có một lần, là vào ngày Phật đản năm nào đó, vợ tôi đã ráng cùng mẹ tôi đi thắp nhang, lạy Phật ở ngôi chùa gần nhà.

Rồi thời “mở cửa” đến, cuộc sống tương đối dễ thở hơn, quý phụ nữ gia đình chúng tôi gần như chính thức trở lại với tập quán đi chùa vào ngày rằm, mừng một. Còn những dịp đặc biệt như Tết nguyên đán, Phật đản, rằm tháng Giêng, Tết Đoan ngọ, rằm tháng Bảy và rằm tháng Chạp, mẹ tôi và vợ tôi soạn mâm quả cúng chùa thịnh soạn hơn, cũng như sẽ ăn bữa chay tại chùa luôn.

Thêm một sự “trở lại” đầy tốt lành nữa tại nhà chúng tôi, đó là tôi lãnh nhiệm vụ dựng lại bàn thiêng ngoài sân trước nhà. Khi ấy tôi như chợt được sống lại những cảm xúc tinh khôi của thời thơ ấu... Nguyên từ nhỏ tôi đã rất yêu những hình ảnh ngọt ngào, thanh tịnh ở vùng quê Nha Trang, nơi tôi luôn quay về ở trọn mấy tháng nghỉ hè hằng năm. Còn lưu lại mãi trong ký ức tôi là hình ảnh bà ngoại tôi, cứ ngày rằm, mừng một hay dịp giỗ chạp là ngoại lụm cụm ra cắt những loại hoa trồng trong vườn nhà, như: bông trang, vạn thọ, huệ, mồng gà, bông giấy... Rồi ngoại đi quét sơ bàn bàn thiêng ở sân trước, xúc cái lục bình, chưng mớ bông vừa cắt cùng nãi chuối xanh, trái thanh long cũng bẻ trong vườn.

2.

Vài năm sau, có chút tiền dành dụm từ nghề buôn bán, chúng tôi ra riêng, Từ dạo ấy, hễ vợ tôi đi chùa là tôi chở bằng honda – có nghĩa cái gã, do chán cảnh đời tối tăm vì đủ loại khó khăn thiếu thốn sau ngày 30 tháng 4, từ rất lâu đã không lai vãng cửa chùa nào, nay đã đi chùa trở lại. Có điều là, vẫn do nếp nghĩ duy lý, duy con người chứ không duy thần linh, tôi không cùng bà xả vào chánh điện thắp nhang, lạy Phật mà chỉ ngồi băng đá trong sân chùa, hút thuốc, lơ đãng nhìn cảnh mọi người xung quang dâng hương, khẩn lạy...

Khung cảnh quen thuộc đã nuôi dưỡng, bồi bổ cho bước “trở lại tâm linh” của tôi là **tịnh xá Trung Tâm, gần chợ Cây Quéo**. Do ngôi chùa này rất gần nhà, coi như chỉ băng qua đường xe lửa ga Xóm Thơm là tới nên vợ chồng tôi thường xuyên ghé chùa lễ Phật hay làm chút công đức vào mùa Phật đản, các ngày rằm, mừng một..., cùng những khi vợ tôi cần nguyện xin điều gì đó hay cúng tạ khi điều đó đã thành hiện thực. Đáng nhớ nhất là khi vợ tôi đã chữa lành căn bệnh viêm gan ngặt nghèo, gia đình tôi đã đặt in một số quyển kinh ấn tống, đem cất dưới bệ tòa sen chân tượng Phật Bà Quan Âm dựng ở phía bên trái khuôn viên chùa, để bà con nào cần cứ lấy.

...Sáng thứ bảy này, vợ chồng tôi muốn tìm đến một nơi mát mẻ, thoáng đãng sau một đêm khó ngủ vì trời vẫn tiếp tục nóng bức y như mấy ngày trước. Vợ tôi nói:

- Hay mình ghé chùa Trung Tâm đi. Ngày mừng 1 rồi, mấy đứa nó đến chơi cả ngày làm mình đâu có đi được!

Đến tịnh xá, vợ tôi thắp nhang trước tượng Phật Bà ở sân. Tôi cũng lạy Phật Bà rồi tìm đến một băng đá dưới bóng cây sa la ngồi, thư thái ngó quanh. Bá tánh trong chùa sáng nay chợt có cả mấy con mèo hoang, không biết ở đâu đến mà chạy lung tung. Là mèo con nên chúng rất nghịch ngợm, con thì bám gốc cây hoa sứ, con lại lục hộp nhang, con rúc dưới bệ tượng Phật Bà... Tôi biết cái kiểu mình dáo dác theo dõi mấy con mèo cũng đang bị theo dõi bởi một người khác. Đó là một bé gái đang đứng gần cây hoa sứ, nước da đen đúa, quần áo cũ vá, đi chân trần, trên tay không cầm xấp vé số hay hộp kẹo sin - gum gì đó thì chắc là dân sống lang thang đường phố. Chẳng phải đợi lâu, cô bé bụi đời lên tiếng cho biết bầy mèo con cũng ‘bụi đời’ này tổng cộng là bảy ‘đứa’. Cô bé còn đoán chắc con số đó là chính xác nhất vì ‘tụi nó’ chạy lung tung, phải đếm tới đếm lui cả buổi mới được. Một chị phụ nữ mù đứng gần đó, vừa mời tôi mua vé số vừa cho thêm thông tin, rằng theo chị biết thì lâu nay các sư không có nhận nuôi chó, mèo hoang, thành ra bầy mèo con này phải do ai đó lén bỏ đại vô sân chùa, chắc là vào ban đêm.

Hai chú mèo hoang nhỏ bé thật nghịch ngợm, đang loay hoay leo lên cây hoa sứ với bàn tay trợ giúp của cô bé bụi đời. Tôi lấy điện thoại ra bấm liền mấy ‘pô’. Thấy tôi dáo dác nhìn quanh, tỏ ý muốn chụp nữa, cô bé nói “**Để con đi bắt tụi nó cho**”. Cô bé mệt mề chạy tới chạy lui ở khu vực xung quanh tượng Phật Bà, kiểm được

cứ hai chú mèo là hai tay cầm chạy liền đến chỗ vợ tôi đang ngồi chờ, tạm giao trước hai 'đứa' rồi ù chạy đi kiếm tiếp... Mất cả mười, mười lăm phút cô bé mới gom lại đủ lại cả bảy con mèo con đang một mực rong chơi tứ tán kia cho tôi chụp hình.

Vợ tôi thật vui, nói:

- Bảy đứa mèo này thiệt bụi đời, mà đứa nào đứa nấy đều dễ thương hết sức!

Tôi nghĩ, phải nói là có tám 'đứa' bụi đời, 'đứa' nào cũng dễ thương hết sức mới đúng, vì không thể không tính tới cô bé lang thang chưa biết tên kia, đã quá ân cần giúp chúng tôi tiếp cận với bảy mèo con.

Cái gã ngày nào từng chỉ lai vãng trước cổng chùa, nay lặng lẽ ngồi nghỉ dưới cội sa la trong sân chùa, trong lòng nhẹ tênh, an lạc...

P.N.